

TÜRKİYE KALKINMA BANKASI A.Ş.

EKONOMİK GELİŞMELER ÖZET DEĞERLENDİRME RAPORU Kasım 2010/II

HAZIRLAYANLAR

Mustafa ŞİMŞEK

Fulya BAYRAKTAR

Faruk SEKMEN

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ

Kasım 2010

2010 yılı Kasım ayının 2. 3. ve 4. haftalarında ekonomide yaşanan gelişmeler ve bunların piyasalara yansımaları, açıklanan son veriler doğrultusunda aşağıda özetlenmiştir.*

Yurtiçi Piyasaları Etkileyen Gelişmeler

- **TCMB Para Politikası Kurulu**, 11 Kasım 2010 tarihli toplantısında; Banka bünyesindeki Bankalararası Para Piyasası ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Repo-Ters Repo Pazarı'nda uygulanmakta olan **kısa vadeli faiz oranlarının** aşağıdaki gibi belirlenmesine karar vermiştir.

a) Politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı %7 düzeyinde sabit tutulmuştur.

b) Merkez Bankası borçlanma faiz oranı %5.75'ten %1.75'e indirilmiş, borç verme faiz oranı ise %8.75 düzeyinde sabit tutulmuştur. Açık piyasa işlemleri çerçevesinde piyasa yapıcısı bankalara repo işlemleri yoluyla tanınan borçlanma imkânı faiz oranı ise %7.75 düzeyinde sabit tutulmuştur.

b) Geç Likidite Penceresi uygulaması çerçevesinde, Bankalararası Para Piyasası'nda saat 16.00–17.00 arası gecelik vadede uygulanan Merkez Bankası borçlanma faiz oranı %1.75'ten %0'a indirilmiş, borç verme faiz oranı ise %11.75 düzeyinde sabit tutulmuştur.

Kurul tarafından yapılan açıklamaya göre; son dönemde açıklanan veriler iç talepteki artışın desteğiyle iktisadi faaliyetin toparlanmaya devam ettiğini göstermektedir. Bununla birlikte, dış talebin zayıf seyri nedeniyle imalat sanayinde kapasite kullanımının kriz öncesi seviyelere ulaşmasının zaman alacağı tahmin edilmektedir. İstihdam koşullarındaki iyileşme devam etmekle beraber işsizlik oranları halen yüksek seviyelerde bulunmaktadır. Dolayısıyla, önümüzdeki dönemde enflasyonun düşüş eğiliminde olacağı ve temel (çekirdek) enflasyon göstergelerinin orta vadeli hedeflerle uyumlu seyrini sürdüreceği tahmin edilmektedir.

- **Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası** tarafından yapılan basın duyurusuna göre; son dönemde kredilerde görülen artışlar da dikkate alınarak, Türk parası zorunlu karşılık oranı 12 Kasım 2010 yükümlülük döneminden geçerli olmak üzere 0.5 puan artırılarak %5.5'ten %6'ya yükseltilmiştir. Böylece Türk parası zorunlu karşılık oranında yapılan artışla piyasanın likiditesi 26 Kasım 2010 tarihinde yaklaşık 2.1 milyar Türk lirası azaltılmış olacaktır.
- **Barclays Capital**, gelişen piyasalar raporunda, Türkiye'nin kredi notunun artırılmasına ilişkin değerlendirmelerde bulunarak, "Fitch, Türkiye'nin kredi notu görünümünü durağandan pozitive revize etti. Fitch'in Türkiye için yaptığı olumlu değerlendirmelere katılıyoruz ve Türkiye'nin krize karşı gösterdiği direnç, güçlü ekonomik toparlanması ve cazip borç dinamiklerinin, orta vadede yatırım yapılabilir kredi notuna kapıyı açabileceğini düşünüyoruz. Bununla birlikte enflasyon dinamikleri ve cari işlemler dengesindeki bozulmaların izlenmesi

* Rapor, 8 Kasım- 26 Kasım 2010 dönemindeki gelişmeleri içermektedir.

gerekiyor. Ancak bu iki unsurun yakın zamanda bir tehdit oluşturmasını beklemiyoruz. 2011 seçimlerine yaklaşırken, devam eden politik istikrar ortamının, Türkiye'nin notunun artırılması için derecelendirme kuruluşlarına daha fazla neden sunacağı kanaatindeyiz." ifadelerine yer verdi.

- **Goldman Sachs**, 18 Kasım'da yayımlanan raporunda Türk Lirası'na yönelik beklentilerini açıkladı. Türk Lirası için 2009 yılının ikinci yarısından bu yana yapıcı olmaya devam ettiklerini ve faiz farkları, uyumlu global finansal şartların etkisi ile değerlendirme beklediklerini belirten Goldman Sachs, TL'nin 2010 yılının büyük bölümünde bu beklenti çerçevesinde hareket ettiğini ve Haziran ayından bu yana ticaret ağırlıklı olarak yaklaşık %5.5 değer kazandığını vurguladı. Goldman Sachs, dolar-TL paritesi için tahminlerinin değişmediğini ve TL'nin 2011 sonuna kadar ticaret-ağırlıklı olarak %6 değerlendirilmesini beklediklerini belirtti. Makro göstergelerden kaynaklı risklerin birikmekte olduğunu ifade eden Goldman Sachs, yurtiçi tasarruflar düşerken, cari işlemler açığının 2010 yılı 3. çeyreğinde GSYH'nin %7'sine yaklaştığına dikkat çekti. Cari işlemler açığının şimdiye dek büyük ölçüde kısa vadeli sermaye girişleri ile finanse edildiğini belirten Goldman Sachs, bu durumun TL'yi potansiyel dış şoklara karşı duyarlı hale getirdiğini belirtti. Bazı politika ayarlamalarının gerekeceğini belirten Goldman Sachs, 2011 genel seçimleri öncesinde mali politikada bir sıkılaştırmanın mümkün görünmediğini, yükün TCMB'nin omuzlarına binmeye devam edeceğine dikkat çekerek, TCMB'nin çıkış stratejisini hızlandırması gerektiğini ifade etti.
- **Morgan Stanley**, 19 Kasım tarihli raporunda, Türk ekonomisi ile ilgili beklentilerini açıkladı. Türk ekonomisinin 2009 yılında %4.7 daralmasına karşın, beklenenden hızlı bir toparlanma gösterdiğini belirten Morgan Stanley, ekonominin bu yıl %7 ve 2011'de ise %4.2 büyümesini beklediklerini bildirdi. Büyümeye yönelik risklerin yukarı yönlü olduğunu ifade eden Morgan Stanley, şu ana kadar büyümenin geniş tabanlı ancak genişlemeci para politikası desteğindeki iç talep tarafından yönlendirildiğini belirtti. TCMB'nin politika faizinin düşük olduğunu ancak ekonomi aşırı ısınma işaretleri vermeden önce politika faizi oranının normalleştirilmesi gerektiğini savunan Morgan Stanley, TCMB'nin faiz artırımına 2011 4. çeyrekte başlamasını ve toplam 150 baz puanlık faiz artırımını yapmasını, bu faiz artırımına 2012'de 100 baz puan ile devam etmesini beklediklerini ifade etti.

Uluslararası Piyasalardaki Gelişmeler

- **ABD** Başkanı Barack Obama, güçlü, istihdam yaratan ekonominin, ABD'nin küresel toparlanmaya en büyük katkısı olacağını söyledi. Obama, yönetimin ve Kongre'nin ekonomiye yardımcı olacak adımları attığını belirtti. ABD'nin güçlü büyümeyi yeniden sağlamak ve ekonomik dengesizlikleri düşürmek için kendi üzerine düşeni yaptığını ifade eden ABD Başkanı Obama, "İstihdam yaratan, gelir ve harcamaları artıran güçlü toparlanma, ABD'nin küresel toparlanmaya yapacağı en büyük katkıdır" dedi. Obama, her ülkenin üzerine düşeni yapması durumunda, herkesin yüksek büyümeden faydalanabileceğini kaydetti.

- **ABD**'de FED yetkilileri, Federal Açık Piyasa Komitesi (FOMC) toplantısında ABD ekonomisine yönelik beklentilerini düşürdü. Toplantının, yayınlanan tutanaklarına göre, FED yetkilileri ABD ekonomisinin gelecek yıl ılımlı bir hızla büyümesini ve işsizliğin hayal kırıklığı yaratan şekilde yüksek kalmasını, enflasyonun da rahatsız edecek kadar düşük olmasını bekliyor. FED yetkilileri, ABD ekonomisinin bu yıl %2.5 ve 2011 yılında %3.0-3.6 arasında büyüyeceğini tahmin ediyor. Tutanaklara göre, %9.6 olan işsizliğin 2011 sonunda %9 seviyesinde gerçekleşmesi bekleniyor.
- **ABD**'de toptan satış stokları, Eylül ayında %1.5 artış kaydetti. Ağustos ayında toptan satış stokları %1.2 yükselmişti. Eylül ayında da satışların %0.4 arttığı bildirildi. Ağustos ayında satışlar %0.5 artmıştı. Stokların satışlara oranı Eylül ayında 1.18 oldu. Ağustos ayında bu oran 1.17 idi.
- **ABD**'de küçük işletmeler arasındaki iyimserlik, Ekim ayında artış gösterdi. National Federation of Independent Business (NFIB) tarafından düzenlenen küçük işletmeler iyimserlik endeksi, Ekim ayında 2.7 puan artışla 91.7'ye yükseldi.
- **ABD**'de Eylül'de ticaret açığı %5.3 daralarak 44 milyar USD'ye düştü. Beklenti 45 milyar USD idi. Çin ile olan ticaret açığı 27.8 milyar USD oldu.
- **ABD**'de bütçe açığı Ekim ayında 140 milyar USD olarak gerçekleşti. ABD Hazine Bakanlığı'nın verilerine göre, Ekim ayında ABD'de harcamalar %8.1 düşüşle 286.4 milyar USD olurken, gelirler kalemi %7.9 artışla 146 milyar USD oldu.
- **ABD** şehirlerinin yarısında konut fiyatları düştü. Tek ailelik bir konutun fiyatı, 155 metropol bölgesinin 76'sında düştü. Bankalar aynı dönemde 288,345 konutu haczetti. Bu rakam önceki yıla göre %22 oranında yüksek bulunuyor.
- **ABD**'de Ekim'de yıllık çekirdek enflasyon %0.6'ya düştü. Ekim'de tüketici fiyatları %0.2 artarken, enerji ve gıda fiyatları hariç çekirdek fiyatlar değişmedi.
- **ABD** ekonomisi üçüncü çeyrekte %2.5 büyüdü, geçen ayki tahmin %2.0 idi. İkinci çeyrekte reel GSYH %1.7 büyüdü. Ekonomistler 3. çeyrekte büyüme oranının %2.4'e revize edilmesini bekliyordu.
- **ABD**'de Ekim'de ikinci el konut satışları %2.2 azaldı. Satışlar mevsimsel olarak ayarlanmış 4.43 milyon seviyesine indi, beklenti 4.45 milyondur. Yıllık bazda satışlar %25.9 azaldı.
- **ABD**'de Ekim'de dayanıklı mal siparişleri %3.3 azaldı. Beklenti %0.2 oranında bir düşüştü. Çekirdek dayanıklı mal siparişleri %4.5 azaldı. Eylül ayı siparişleri %3.5'den %5 artışa revize edildi.
- **ABD**'de Ekim'de kişisel gelirler %0.5 arttı, beklenti %0.3 idi. Aynı dönemde harcamalar da %0.4 artarak beklentiye paralel gerçekleşti. Harcanabilir gelirler %0.3 arttı. Kişisel tüketim harcamaları fiyat endeksi %0.2 yükseldi.

- **ABD**'de Kasım'da Michigan tüketici güveni endeksi 71.6 seviyesinde gerçekleşti. Beklenti 69.8 idi. Önceki ayda endeks 67.7 seviyesindeydi.
- **ABD**'de Ekim'de yeni konut satışları %8.1 azalarak 283 bin seviyesinde gerçekleşti. Beklenti 310 bini. Ortalama fiyatlar %14 azalarak 194,900 USD'ye geldi.
- **Avrupa Merkez Bankası** Başkanı Jean Claude Trichet, global ekonominin daha fazla piyasa tarafından belirlenen bir kur sistemine doğru gitmesi gerektiğini, özellikle büyük cari işlemler fazlası veren gelişmekte olan ekonomilerin para birimlerinin değerinin ekonomideki temel göstergeleri yansıtmasına izin vermeleri gerektiğini söyledi. Trichet, G20 toplantısında, üye ülkelere rekabetçi devalüasyonlardan kaçınmaları çağrısı yapılmasını memnuniyetle karşıladığını da belirtti. Trichet ayrıca, ABD'li otoritelerin dolara desteklerini ifade etmeye devam ettiklerini ve güçlü bir doların ABD, Avrupa Birliği ve dünya ekonomisinin çıkarına olduğunu da vurguladı.
- **Avrupa Merkez Bankası** üyesi ve Hollanda Merkez Bankası Başkanı Nout Wellink, euronun güçlü bir para birimi olduğunu söyledi. Wellink, "Euro orada ve orada kalmaya devam edecek, bununla birlikte Avrupa Birliği İstikrar Paketi kurallarının daha sıkı olabileceğini düşünüyorum" diye konuştu. Wellink ayrıca, finansal kriz zamanlarında müdahale için bir kontrol mekanizması ortaya konabileceğini de vurguladı. Avrupa Merkez Bankası üyesi ve Fransa Merkez Bankası Başkanı Christian Noyer ise İrlanda ve Yunanistan'ın spesifik olaylar olduğunu ve Euro Bölgesi'nde başka yerlerde tekrarlanmayacaklarını söyledi. Noyer ayrıca İspanya'nın büyük bankalarının iyi yönetilmekte olduklarını, iyi sermayelendirilmiş durumda bulduklarını da ifade etti.
- **AB Komisyonu**'nun ekonomik ve parasal işlerden sorumlu üyesi Olli Rehn, kur savaşı tehdidinin global ekonominin karşı karşıya olduğu en büyük risk olduğunu söyledi. Rehn, global dengesizliklerin tekrar genişlemeye başladığını belirterek, global liderlere global kur sistemi için yeni dizaynlar konusunda ilerlemeleri çağrısında bulundu. Rehn, ekonomik krizin tekrarının engellenmesi için global adımlar atılması gerektiğini belirtti.
- **Euro Bölgesi**'nde üçüncü çeyrekte GSYH önceki çeyreğe göre %0.4 büyüdü. İkinci çeyrekte %1 büyüme kaydedilmişti. Önceki yıla göre ekonomi %1.9 büyüdü. Rakamlar beklentiye paralel olarak gerçekleşti.
- **Almanya** Ekonomi Bakanı Rainer Brüderle, FED'in 600 milyar USD tutarında tahvil alım kararını eleştirdi. Brüderle, bu tahvil alımının doların devalüasyonuna yol açacağını savundu. Brüderle, "ABD'nin para politikası beni korkutuyor, çünkü aşırı parasal genişleme aynı zamanda doların değerinin dolaylı bir manipülasyonu. Bu durum bir kur savaşına ve korumacılığa yol açabilir. Bu, istikrarlı bir dünya ekonomisine sahip olma rotamızda bize yardım etmez" diye konuştu. Brüderle ayrıca, ABD'nin ekonomik büyümesinin toparlanmasının arzu edilen bir durum olduğunu, ancak FED'in daha fazla para arz etmesi ile ekonominin kendisine yardım edebileceğinden şüphe ettiğini de vurguladı.

- **Almanya** Ekonomi Bakanı Rainer Bruederle, İrlanda'nın yardımı ihtiyaç duymasının Euro'nun ciddi bir durumda olduğunu gösterdiğini, ancak Euro'nun geleceğinin tehlikede olmadığını söyledi. Bruederle, "Euro'nun durumu kesinlikle ciddi, ancak Euro'nun tehlikede olduğunu görmüyorum" diye konuştu.
- **Almanya** Başbakanı Angela Merkel, İrlanda mali krizinin ardından Avrupa ortak para birimi Euro'nun ciddi zorluklar altında olduğunu söyledi. Alman işverenler birliği yıllık konferansında konuşan Merkel, "Olağanüstü ciddi bir durumla karşı karşıyayız. Euro'nun durumu endişe verici" dedi. Merkel, konuşmasında Euro Bölgesi'nde ileride oluşabilecek yeni kriz ortamlarında sorunların daha kolay atlatılması adına devlet tahvillerini elinde bulunduran yatırımcıların da bedel ödemesini içeren bir mekanizma oluşturulması konusunda ısrarlarını sürdürdüklerini kaydetti.
- **Almanya**'da üçüncü çeyrekte ekonomik büyüme önceki çeyreğe göre %0.7 oranında gerçekleşti. Büyüme önceki tahmine paralel gerçekleşti. GSYH yıllık bazda %3.9 büyüdü.
- **Almanya**'da IFO iş güveni endeksi Kasım'da 107.6'dan 109.3 seviyesine yükseldi. Endeksin yatay kalması bekleniyordu.
- **İrlanda** Başbakanı Brian Cowen, AB-IMF heyetleri ile yaptıkları müzakerelerde 85 milyar EUR tutarında bir finansal yardım paketinin gündeme geldiğini söyledi. Ancak Cowen, yardım paketinin nihai büyüklüğüne ilişkin görüşmelerin devam ettiğini de vurguladı. Cowen, görüşmelerin mümkün olduğu kadar hızlı ilerlediğini, ancak bankaların yeniden yapılandırılmasına ilişkin detayların henüz sonuçlandırılmadığını da vurguladı.
- **İrlanda**'da, dört yıllık program dahilinde hükümet, kamu harcamaları kesintilerinden 10 milyar EUR ve yeni vergilerden 5 milyar EUR olmak üzere 2011 ve 2015 yılları arasında 15 milyar EUR (yıllık ekonomik üretimin %4'ü) elde etmeyi planladığını açıkladı. Başbakan Brian Cowen'ın, kamuoyuna duyurduğu plan çerçevesinde, İrlanda 4 yıl içinde 15 milyar EUR tasarruf edecek. Sağlık harcamalarından 1.4 milyar EUR kesinti öngören planda, katma değer vergisi standart oranının 4 yıl içinde kademeli olarak %21'den, %23'e yükseltilmesi öngörülüyor. Asgari ücretin de düşürüleceği plan çerçevesinde, İrlanda'nın "kırmızı çizgisi" olarak bilinen %12.5'lik kurumlar vergisi oranının değişmeyeceği bildiriliyor. Borç krizinin altından tek başına kalkamayan İrlanda'nın, Avrupa Birliği ve Uluslararası Para Fonu'ndan (IMF) alacağı yardımın 85 milyar EUR dolayında yardım alması bekleniyor.
- **İspanya** Merkez Bankası Baş Ekonomisti Jose Luis Malo de Molina, İspanya'nın kurtarılmaya ihtiyaç duyulan bir durumda olmadığını, bu duruma gelmesi halinde, ekonominin büyüklüğünün diğer Euro Bölgesi ülkelerini İspanya'ya yardım etmeleri için teşvik edeceğini söyledi. Molina, "Öncelikle bir yardıma ihtiyaç duyar durumda değiliz. Böyle bir durum yaşanması halinde İspanya ekonomisinin büyük olması, büyük maliyet anlamına gelecektir ancak, İspanya gibi bir ülkenin Euro

Bölgesi içindeki sistemsel önemi, gerektiği takdirde diğer ülkeleri yardım etmeye teşvik edecektir" diye konuştu.

- **İspanya**'da merkezi hükümetin bütçe açığı Ocak-Ekim döneminde geçen yılın aynı dönemine göre %47.3 azalarak 31.26 milyar EUR oldu. Bütçe açığının GSYH'ya oranı %2.96 olarak gerçekleşti. 10 aylık dönemde vergi gelirleri %5.4 arttı. Kurumlar vergisi %19.5 gerilerken, dolaylı vergi gelirleri Temmuz ayında yapılan KDV artışının etkisi ile %29.3 yükseldi.
- **Goldman Sachs** varlık yönetimi bölümü başkanı Jim O'Neill, "Portekiz ve İspanya şimdilik İrlanda'da patlak veren borç krizinin arkasına gizlenmiş durumda ve İrlanda için açıklanan kurtarma planı Euro Bölgesi'nin "temel problemlerine" yönelmekten çok uzak." şeklinde bir açıklama yaptı. O'Neill, "Sadece borç sorununa değil Avrupa parasal birliğinin tüm bu birbirinden farklı yerel politikalara sahip partnerlerle nasıl bir arada olmaya devam edeceği konusuna odaklı bir çözüm sunulmadıkça, Portekiz ve İspanya için pusuda bekleyen sorunlar hakkında nasıl endişelenmeyiz ki?" diye konuştu. Jim O'Neill, "Şu ana dek yapılan şeyler, bu ülkeler ile ilgili olarak risk faktörlerini artırmaktan ibaretti" şeklinde konuştu.
- **Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu S&P**, İrlanda'nın kredi notunu iki kademe birden indirdi. S&P, kredi notunu düşürmesi ve görünümü 'negatif' olarak belirlemesine neden olarak bankacılık sisteminin kurtarılmasının kamunun borçlanma ihtiyaçlarını artıracak olmasını gösterdi. S&P açıklamasında "İrlanda hükümeti, ülkenin sorunlu bankacılık sistemine daha fazla sermaye enjekte etmek için bizim daha önceki projeksiyonlarımızdan çok daha fazla borçlanacak görünüyor. İrlanda'nın kredi notlarını, Avrupa Birliği öncülüğündeki kurtarma görüşmelerinin ülkeden sermaye çıkışını durdurmakta başarısız olması halinde, kredi notunun daha da düşürülmesi riskini gösterecek şekilde negatif öngörüler ile izlemeye alıyoruz" ifadelerine yer verdi. S&P, İrlanda'nın uzun vadeli kredi notunu AA-'dan A seviyesine, kısa vadeli kredi notunu A-1+'dan A-1'e düşürdü.
- **Yunanistan** ekonomisi, yılın üçüncü çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre %4.5 oranında daraldı. Yapılan açıklamaya göre, ülkede GSYH üçüncü çeyrekte bir önceki çeyreğe göre ise %1.1 küçüldü. Yunanistan ekonomisi bu yılın ikinci çeyreğinde ilk çeyreğe göre %1.5 daralmıştı.
- **Çin Merkez Bankası**'ndan faiz artırımı kararı beklenirken, zorunlu karşılık oranlarını artırma kararı geldi. Bu, 2010 içindeki 5. artırımı oldu. Çin Merkez Bankası, 29 Kasım itibarıyla mevduatlar için zorunlu karşılık oranının yarım puan artacağını açıkladı.
- **Çin**'de Ekim'de ihracat %22.9, ithalat %25.3 arttı. Ülkenin ticaret fazlası 27.1 milyar USD oldu. Eylül'de 16.9 milyar USD fazla elde edilmişti.
- **Çin**'de, gıda fiyatlarındaki sert artışın etkisiyle Ekim'de TÜFE %4.4 yükseldi, Eylül'de fiyatlar %3.6 yükselmişti ve Ekim için beklenti %4 idi. Aynı dönemde üretici fiyatları da %5 yükseldi, beklenti %4.6 idi. Eylül ayında %4.3 artış olmuştu. Ekim'de gıda fiyatları %10 yükseldi.

- **Japonya**'da Kasım'da imalat sektöründe güven azaldı ve Eylül'de makine siparişleri beklenenden fazla geriledi. Çekirdek makine siparişleri de Eylül'de %10.3 azaldı.
- **Japonya**, üçüncü çeyrekte %0.9 büyüme kaydetti, 2. çeyrekte büyüme %0.4 olmuştu.
- **Rusya**'nın federal istatistik kurumu Rosstat'ın verilerine göre Rus ekonomisi 3. çeyrekte %2.7 büyüdü. İkinci çeyrekte GSYH, geçen yılın aynı dönemine göre %5.2 büyümüşü. Rus hükümeti bu yıl GSYH'nın %4 büyümesini bekliyor. Ekonomi 2009'da %7.9 oranında daralmıştı.

Son Açıklanan Veriler

- **T.C. Merkez Bankası** tarafından, **Ödemeler Dengesine** ilişkin yayınlanan son verilere göre; 2009 yılı Eylül ayında 1,019 milyon USD açık veren **cari işlemler hesabı**, bu yılın aynı ayında 4,079 milyon USD açık vermiştir. Cari işlemler açığının artmasında; **dış ticaret açığının** bir önceki yılın Eylül ayına göre %104.3 oranında artarak 5,658 milyon USD'ye ulaşması ve **hizmetler dengesi** kaleminden kaynaklanan net gelirlerin %12 oranında azalarak 2,132 USD'ye gerilemesi etkili olmuştur. Böylece, 2009 yılının Ocak-Eylül döneminde 9,761 milyon USD açık vermiş olan cari işlemler hesabı, 2010 yılının aynı döneminde 32,479 milyon USD açık vermiştir.

2009 yılının Ocak-Eylül döneminde 17,507 milyon USD açık veren **dış ticaret dengesi**, bu yılın aynı döneminde 37,545 milyon USD tutarında açık vermiştir. Bu sonuçta, ithalat harcamalarının %29.8 oranında artarak 130,523 milyon USD'ye ulaşması etkili olmuştur. 2009 yılının Ocak-Eylül döneminde toplam 12,788 milyon USD fazla veren **hizmetler dengesi** kalemi, 2010 yılının aynı döneminde %23.8 oranında azalışla 9,750 milyon USD fazla vermiştir. Ücret ödemeleri ve yatırım geliri kalemlerinden oluşan **gelir dengesi** kalemi, bir önceki yılın aynı dönemine göre %12.7 oranında azalarak 2010 yılının Ocak-Eylül döneminde 5,626 milyon USD net çıkış kaydetmiştir.

Cari transferler kalemi ise, 2010 yılının dokuz aylık döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine oranla %33 oranında azalarak 942 milyon USD giriş kaydetmiştir.

Finans hesaplarında bir önceki yılın Ocak-Eylül döneminde 4,255 milyon USD net sermaye girişi gerçekleşmişken, bu yılın aynı döneminde 30,025 milyon USD tutarında net sermaye girişi olmuştur. Bu dönemde gözlemlenen diğer gelişmeler aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

Doğrudan yatırımlar kaleminde, bu yılın dokuz aylık döneminde gerçekleşen net sermaye girişi, bir önceki yılın aynı dönemine göre %30.7 oranında azalarak 3,966 milyon USD olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın Ocak-Eylül döneminde 777 milyon USD net sermaye girişi olan **portföy yatırımlarında**, 2010 yılının aynı döneminde 13,461 milyon USD net giriş gerçekleşmiştir. Ticari ve nakit krediler ile mevduatlardan oluşan **diğer yatırımlar** kaleminde ise bir önceki yılın Ocak-Eylül döneminde 2,913 milyon USD net çıkış gerçekleşmişken, 2010 yılının aynı döneminde 21,078 milyon USD net giriş olmuştur. Bu gelişmeler sonucu **resmi**

rezervler, 2009 yılının Ocak-Eylül döneminde 666 milyon USD azalmışken, 2010 yılının aynı döneminde 8,480 milyon USD artmıştır.

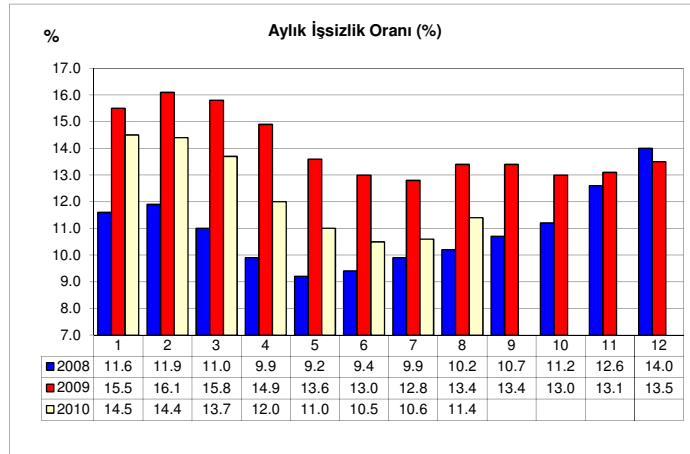
- **Maliye Bakanlığı**'ndan yapılan açıklamaya göre; **Merkezi Yönetim Bütçesi**, 2009 yılının Ekim ayında 2.4 milyar TL açık vermişken, 2010 yılının Ekim ayında 1.8 milyar TL açık vermiştir. 2010 yılı Ekim ayında faiz dışı fazla ise 351 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bütçe harcamalarının 21.2 milyar TL, bütçe gelirlerinin 19.4 milyar TL, faiz harcamalarının yaklaşık 2.1 milyar TL olduğu 2010 yılı Ekim ayında, vergi gelirleri 16.6 milyar TL ile merkezi yönetim bütçe gelirlerinin yaklaşık %85.8'ini oluşturmuştur.

2010 yılı Ocak-Ekim döneminde ise, bütçe açığı geçen yılın aynı dönemine göre %46.5 oranında azalışla 23.1 milyar TL olurken, faiz dışı fazla ise 18.3 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir. 2010 yılı Ocak-Ekim döneminde, bütçe gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre %18 oranında artarak 206.9 milyar TL olurken, bütçe giderleri %5.2 oranında artarak 230 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılı Ocak-Ekim döneminde, vergi gelirleri ise geçen yılın aynı dönemine göre %22.5 oranında artarak 170.4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

- **Hazine Müsteşarlığı**'ndan yapılan açıklamaya göre; 2010 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla, **Merkezi Yönetim Brüt Toplam Borç Stoku**, 459.7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Borç stokunun 342.7 milyar TL tutarındaki kısmı (%74.5) Türk Lirası cinsinden, 117 milyar TL tutarındaki kısmı (%25.5) döviz cinsi borçlardan oluşmaktadır. 2010 yılı Ekim sonu itibarıyla merkezi yönetim brüt borç stokunun %64.3'ü iç piyasaya, %11.4'ü ise kamu kesimine olan iç borçlardan oluşurken, dış borçların ağırlığı yaklaşık %24.3 olarak gerçekleşmiştir.

İç borç stokunun alacaklılara göre dağılımına baktığımızda; iç borç stokunun piyasa payının, 2009 yılı boyunca sürekli yükselerek Aralık ayında %81.5 olarak gerçekleştiği görülmüştür. 2010 yılının Ocak ayında %81.7 olan bu pay, Mayıs ayında %83.1'e kadar yükselmiş, Temmuz ve Ağustos aylarında %82.9, Eylül ayında %84.3 ve Ekim ayında %85 olarak gerçekleşmiştir. İç borç stokunun ortalama vadeye kalan gün sayısı ise, 2009 yılının Aralık ayında 24.4 ay olarak gerçekleşmiş, 2010 yılının Ocak ayında 25.4 aya, Şubat ve Mart aylarında 26.4 aya, Haziran ile Temmuz aylarında 27.9 aya, Ağustos ve Eylül aylarında ise 29.5 aya yükselmiş, Ekim ayında da 29 ay olarak gerçekleşmiştir.

- **TÜİK** tarafından açıklanan, **Hanehalkı İşgücü Araştırması 2010 Ağustos Dönemi (Temmuz, Ağustos, Eylül 2010) Sonuçları**'na göre; 2010 yılı Ağustos döneminde, kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus geçen yılın aynı dönemine göre 856 bin kişi artarak 52 milyon 645 bin kişiye ulaşmıştır. İstihdam edilenlerin sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 87 bin kişi artarak 23 milyon 195 bin kişiye yükselirken, işgücüne katılma oranı geçen yılın aynı dönemine göre 0.4 puanlık artışla %49.7 olarak gerçekleşmiştir.

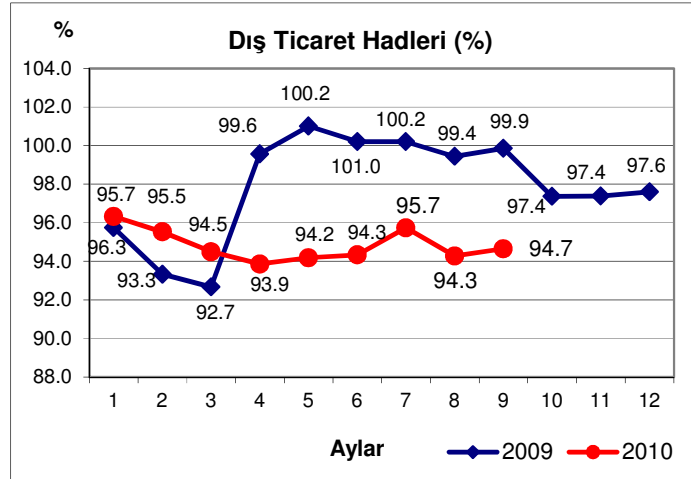
Türkiye genelinde işsiz sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre 458 bin kişi azalarak 2 milyon 971 bin kişiye düşerken, işsizlik oranı 2 puanlık azalış ile %11.4 seviyesinde, tarım dışı işsizlik oranı da %14.5 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde, istihdam edilenlerin %26.6'sı tarım, %19.5'i sanayi, %6.6'sı inşaat, %47.2'si de hizmetler sektöründedir. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında, tarım sektörünün istihdam edilenler içindeki payının 0.2 puan, sanayi sektörünün payının 1 puan, inşaat sektörünün payının ise 0.1 puan arttığı, buna karşılık hizmetler sektörünün payının 1.4 puan azaldığı görülmektedir.

- **TÜİK** tarafından açıklanan geçici verilere göre; 2010 yılı Eylül ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre **ihracat miktar endeksi** %5 oranında, **ithalat miktar endeksi** %18.3 oranında artış gösterirken, **ihracat birim değer endeksi** %0.5, **ithalat birim değer endeksi** de %6 oranında artış göstermiştir.

Ana sektörler itibarıyla, Eylül ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat miktar endeksleri; balıkçılık sektöründe %18.8, madencilik ve taş ocakçılığında %2.6 oranında azalırken, tarım ve ormancılık sektöründe %19.2, imalat sanayii sektöründe ise %4.8 oranında artmıştır. İthalat miktar endeksleri de aynı dönemde; tarım ve ormancılık sektöründe %13.4, madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe %5.8 ve imalat sanayii sektöründe %18.1 oranında artmıştır.

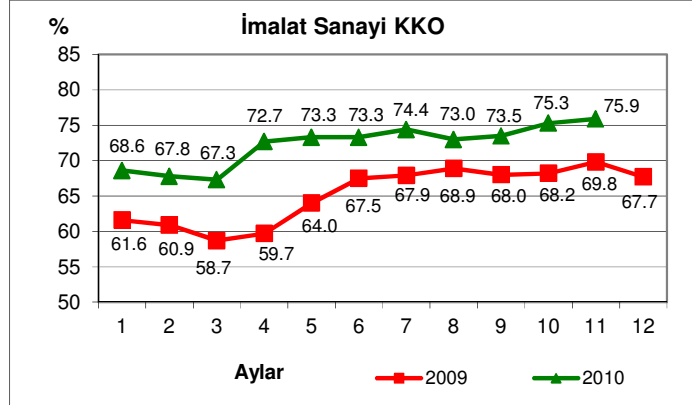
Eylül ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat birim değer endeksleri; tarım ve ormancılık sektöründe %8.6, balıkçılık sektöründe %2.8 oranında azalırken, madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe %15.4 ve imalat sanayi sektöründe %0.5 oranında artmıştır. İthalat birim değer endeksleri de geçen yılın aynı ayına göre, tarım ve ormancılık sektöründe %17.9, madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe %21.1, imalat sanayii sektöründe %1.9 oranında artış göstermiştir.

Bu gelişmelerden sonra; 2009 yılının Ekim ayından itibaren ithalat lehine bir eğilim gösteren dış ticaret hadleri 2010 yılı Mayıs ayından itibaren ihracat lehine dönmüş ve Temmuz ayına kadar bu eğilim devam etmiştir. Ağustos ayında tekrar ithalat lehine dönen dış ticaret hadleri, Eylül ayında ise; bir önceki aya göre ihracat fiyatlarının (%1.26) ithalat fiyatlarına (%0.86) göre daha fazla artması nedeniyle 0.4 puan artışla 94.7 seviyesinde ihracat lehine dönmüştür. 2010 yılı ilk üç ayında 2009 yılının ilk üç ayının üzerine çıkan dış ticaret hadleri, sonraki aylarda 2009 yılının altında yer almıştır.

- **Türkiye İstatistik Kurumu** ve **T.C. Merkez Bankası** işbirliği ile yürütülen **Aylık Tüketici Eğilim Anketi**'ne göre, 2010 yılının Eylül ayında 90.41 olan **Tüketici Güven Endeksi**, 2010 yılının Ekim ayında bir önceki aya göre %1.54 oranında azalarak 89.02 değerine düşmüştür. Ankete göre, güven endeksindeki azalış, tüketicilerin mevcut ve gelecek dönem satın alma gücü ve gelecek dönem genel ekonomik duruma ilişkin değerlendirmelerinin kötüleşmesinden kaynaklanmaktadır.

- **T.C. Merkez Bankası** tarafından yapılan açıklamaya göre; 2009 yılı Kasım ayında %69.8 olan **İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (KKO)** (NACE Rev. 2), 2010 yılı Kasım ayında, geçen yılın aynı ayına göre 6.1 puan, bir önceki aya göre ise 0.6 puan artarak %75.9 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mal gruplarına göre kapasite kullanım oranlarında geçen yılın aynı ayına göre tüm mal gruplarında artış gözlenmiştir.

- **T.C. Merkez Bankası** tarafından yapılan açıklamaya göre; **Reel Kesim Güven Endeksi**, Kasım 2010'da bir önceki aya göre 0.4 puan artarak 107.6 puan düzeyinde gerçekleşmiştir. 2010 yılının Kasım ayında sırasıyla; son üç aydaki toplam sipariş miktarı, mevcut toplam sipariş miktarı, sabit sermaye yatırım harcaması ve mevcut mamul mal stok miktarına ilişkin değerlendirmeler endeksi artış yönünde etkilerken, gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarı, gelecek üç aydaki üretim hacmi ve gelecek üç aydaki toplam istihdama ilişkin değerlendirmeler endeksi azalış yönünde etkilemiştir. Genel gidişata ilişkin değerlendirmelerde ise değişiklik olmamıştır.
- **T.C. Merkez Bankası'nın** mali ve reel sektörden katılımcılarla gerçekleştirdiği **2010 Yılı Kasım Ayı II. Dönem Beklenti Anketi** sonuçlarına göre; Türkiye ekonomisinin 2010 yılında %7 oranında büyüyeceği, tüketici fiyatlarının %8.1 oranında artacağı, cari işlemler açığının 39,981 milyon USD ve dolar kurunun 1.46 TL civarında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Önümüzdeki 12 ve 24 ay sonrasının yıllık TÜFE beklentileri ise sırasıyla %7.14 ve %6.52 düzeyindedir. 12 ay sonrası için, 6 ay vadeli hazine bonosunun yıllık bileşik getirisi %8.27, 5 yıl vadeli, 6 ayda bir ödemeli devlet tahvillerinin yıllık bileşik getirisi de %9.57 olarak beklenmektedir. 2010 yılı Kasım ayı II. Dönem Beklenti Anketi kapsamında, bir önceki dönem anket sonuçlarına göre; büyüme, yılsonu dolar kuru ve yılsonu cari işlemler açığı beklenti değerleri yükselirken, yıllık TÜFE beklentisi aynı kalmış, diğer ekonomik göstergelerin beklenti değerleri ise düşmüştür.

- **Merkez Bankası Analitik Bilânçosu Ana Kalemlerindeki Gelişmeler**

28 Ekim – 15 Kasım 2010 döneminde Merkez Bankası Analitik Bilânçosu aktif büyüklüğü %1.14 oranında artış kaydederek 121,298 milyon TL'den 122,679 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Aktif büyüklük geçen yılın aynı dönemine göre karşılaştırıldığında ise yaklaşık %11.5 artmıştır.

Bu dönemde Dış Varlıklar kalemi %0.8 artarak 122,483 milyon TL'den 123,451 milyon TL seviyesine çıkarken, İç Varlıklar kalemi ise önceki dönem yaklaşık %50 azalmasının ardından bu dönem yaklaşık %35 artış kaydederek -1,184 milyon TL'den -772 milyon TL seviyesine yükselmiştir.

Bilânçonun pasif kalemleri incelendiğinde Merkez Bankası Toplam Döviz Yükümlülüklerinin önceki dönem gerçekleştirdiği %6.2 düşüşten sonra bu dönem de %8.9 düşüş kaydederek 58,555 milyon TL'den 53,337 milyon TL düzeyine gerilediği görülmektedir. Toplam Döviz Yükümlülükleri kaleminin alt ayırımına

bakıldığında, Dış Yükümlülükler kalemi %2 azalırken İç Yükümlülükler kaleminde de %12.6'lık bir düşüş dikkati çekmektedir.

	13.11.09	28.10.10	15.11.10	Değişim	
				Son Yıl	Dönem
Merkez Bankası Analitik Bilançosu Ana Kalemleri (Milyon TL.)					
AKTİFLER	110,047	121,298	122,679	12,632	1,381
1.DIŞ VARLIKLAR	113,239	122,483	123,451	10,212	968
2.İÇ VARLIKLAR	-3,192	-1,184	-772	2,420	412
PASİFLER	110,047	121,298	122,679	12,632	1,381
1.TOPLAM DÖVİZ YÜKÜMLÜKLERİ	59,770	58,555	53,337	-6,433	-5,218
1.1. DIŞ YÜKÜMLÜKLER	23,206	20,441	20,022	-3,184	-419
1.2. İÇ YÜKÜMLÜKLER	36,564	38,114	33,315	-3,249	-4,799
1.2.1. Döv. Ol. Takip Ol. Mevduat	17,171	11,150	6,594	-10,577	-4,556
1.2.2. Bankaların Döviz Mevduatı	19,393	26,963	26,721	7,328	-242
2.MERKEZ BANKASI PARASI	50,277	62,744	69,343	19,066	6,599
2.1. REZERV PARA	55,596	69,081	80,919	25,323	11,838
2.1.1. Dolaşıma Çıkan Banknot	37,580	47,618	57,068	19,488	9,450
2.1.2. Bankalar Mevduatı	17,943	21,384	23,743	5,800	2,359
2.1.3. Diğer Kalemler	73	79	108	35	29
2.2. DİĞER MB PARASI	-5,319	-6,337	-11,576	-6,257	-5,239
2.2.1. APİ'den Doğan Borçlar	-9,589	-9,671	-13,933	-4,344	-4,262
2.2.2. Kamu Mevduatı	4,270	3,333	2,356	-1,914	-977
TCMB Brüt Döviz Rezervleri (Milyon \$)	71,603	79,072	79,875	8,272	803

Kaynak: TCMB

Bu dönem itibariyle Emisyon Hacmi %20 oranında artış kaydederek 47,618 milyon TL'den 57,068 milyon TL'ye yükselirken; Bankalar Mevduatı kalemi de yaklaşık %11 artış kaydederek 21,384 milyon TL'den 23,743 milyon TL düzeyine yükselmiştir. Dolayısıyla büyük oranda bu iki kalemin birleşmesinden oluşan Rezerv Para da yaklaşık %17 oranında artış kaydederek 69,081 milyon TL'den 80,919 milyon TL seviyesine çıkmıştır.

Merkez Bankası'nın temel politika araçlarından biri olan Açık Piyasa İşlemlerinden Doğan Borçlar kalemi son iki dönemde gerçekleştirdiği yaklaşık %19 ve %26'lık artışın ardından bu dönem de yaklaşık %44 oranında düşüş göstermiş ve -9.7 milyar TL'den yaklaşık -13.9 milyar TL'ye gerilemiştir. Diğer bir ifade ile Merkez Bankası, 28 Ekim itibariyle Açık Piyasa İşlemleri yoluyla piyasadan yaklaşık 9.7 milyar TL alacaklı iken bu değer 15 Kasım itibariyle 13.9 milyar TL'ye yükselmiştir. Diğer yandan Merkez Bankası'nın bir diğer politika aracı olan Kamu Mevduatı kalemi ise bu dönem yaklaşık %29 oranında azalarak 3,333 milyon TL'den 2,356 milyon TL'ye gerilemiştir.

TC Merkez Bankası brüt döviz rezervleri ise bu dönem itibariyle %1 artarak 79,072 milyon USD seviyesinden 79,875 milyon USD seviyesine yükselmiştir.

- **Tahvil-Bono Piyasası**

Kasım ayının ilk haftasında FED'in 600 milyar USD tutarında tahvil alımı yapacağını duyurmasıyla baskılanan piyasanın gösterge kâğıdı niteliğindeki **08.08.2012 itfa tarihli tahvilin** yıllık bileşik faizi Kasım ayının üçüncü haftasında önemli oranda artış kaydederek haftayı önceki hafta kapanışına göre 10 baz puan artışla %7.74 bileşik faiz düzeyinden kapattı. Bu yükselişte en önemli etkenler ise; global piyasalarda İrlanda ve Portekiz gibi ülkeler başta olmak üzere

büyüme ve bütçe açıklarına dair endişeler, Çin'in faiz artırımına gideceği endişesi ve küresel risk iştahının azalması olarak gösterilebilir.

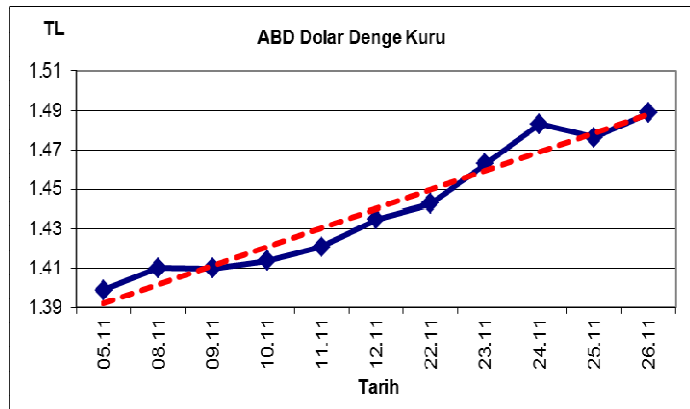
Kasım ayının son haftasında ise kredi derecelendirme kuruluşu Moody's'in Türk Bankalarının görünümünü negatiften pozitif çevirmesi ve Hazine'nin gerçekleştirdiği ihalelerde TÜFE'ye endeksli kıymetlere gelen yoğun talep faizlerin gerilemesine, gösterge tahvilin yıllık bileşik faizinin ise %7.58 düzeyine kadar düşmesine neden oldu.

Küresel piyasalarda risk iştahının azalması ve dalgalanmalar sonucu tekrar yükselen faizler, kredi derecelendirme kuruluşu Fitch'in Türkiye'nin görünümünü pozitif çevirdiğini ve notunun ise BB+ olduğunu açıklamasıyla baskılandı. **08.08.2012 itfa tarihli gösterge tahvilin** yıllık bileşik faizi haftayı %7.65 bileşik faiz düzeyinden kapattı.

• Döviz Piyasası

Kasım ayının ilk haftasında FED'in 600 milyar USD tutarında tahvil alımı yapacağını duyurması EUR ve EUR/USD paritesinin önemli ölçüde değer kazanmasını sağlarken, yeni haftada İrlanda ve Portekiz başta olmak üzere Avrupa ülkelerinin borçlarına dair oluşan kaygılar ise EUR'un değer kaybetmesine neden oldu. ABD'de açıklanan güçlü tarım dışı istihdam verisi ve küresel risk iştahının azalması da USD'nin güçlenmesini sağladı. Böylece önceki haftayı 1.41 düzeyinden kapatan **EUR/USD** paritesi haftayı 1.3676 seviyesinden kapatırken USD karşısında EUR ile paralel hareket eden TL de değer kayıpları yaşadı ve **USD/TL** kuru haftayı 1.4349 seviyesinden kapattı.

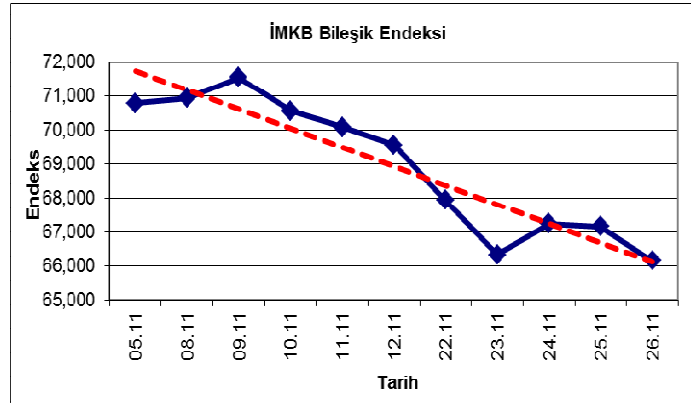

Kasım ayının son haftasında İrlanda'ya yönelik açıklanan kurtarma paketinin borç krizini çözmeye yetmeyeceği ve krizin diğer Avrupa ülkelerine de yayılacağı endişesi ile Kuzey Kore'nin Güney Kore'ye yönelik füze saldırısı küresel piyasalarda risk iştahının düşmesine sebep oldu ve böylece USD ve YEN'e talep arttı. **EUR/USD** paritesi son haftalarda gerçekleştirdiği yükseliş öncesi seviyelerine dönerek haftayı 1.3242 seviyesinden kapattı. Son haftaya kadar USD karşısında önemli ölçüde değer kazanan TL de azalan risk iştahı nedeniyle EUR ile paralel hareket etti ve değer kaybetti. **USD/TL** kuru hafta boyunca USD'nin değer kazanmasıyla düşüş grafiğini sürdürdü ve haftayı 1.4891 seviyesinden kapattı.

- **İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB)**

Uzun süredir önemli kazançlar elde eden borsalarda bu haftadan itibaren düzeltmeler yaşandığı görüldü.

Kasım ayının üçüncü haftasına ABD'den gelen güçlü istihdam verisiyle moralli başlayan İMKB Bileşik Endeksi 71,543 puanla yeni kapanış rekorunu gerçekleştirdi. Hafta ortasından itibaren ise hem ABD hem Türkiye'de kâr satışlarının gelmesi, İrlanda'nın ve diğer Avrupa ülkelerinin borçlarına yönelik endişeler, G20

toplantısı öncesi piyasalarda hakim olan tedirgin hava ve azalan risk iştahı nedeniyle düşüş kaydeden Endeks haftayı 69,553 puandan kapattı.

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) Bileşik Endeksi Kasım ayının son haftasında son 2 aylık kazançlarını önemli oranda geri verdi. Avrupa ülkelerine yönelik borç krizi küresel piyasalarda dalgalanmalara yol açtı. İrlanda'ya yönelik açıklanan kurtarma paketinin borç krizini çözmeye yetmeyeceği algısı ve krizin diğer Avrupa ülkelerine de yayılacağı endişesi ile Kuzey Kore'nin Güney Kore'ye yönelik füze saldırısı tüm piyasalarda düşüşlere ve dalgalanmalara yol açtı. Volatilitesi yüksek bir piyasa olan İMKB ise 66,335 puana kadar düşerek en çok kayıp veren borsalardan biri oldu. Bileşik Endeks; kredi derecelendirme kuruluşu Fitch'in Türkiye'nin görünümünü pozitifte çevirdiğini ve notunun ise BB+ olduğunu ilan etmesi sonucu düşüşünü sonlandırıp toparlansa da Cuma günü Avrupa borç krizine yönelik endişelerin tekrar baş göstermesiyle haftayı geçen hafta kapanışına göre yaklaşık %5 düşüş kaydederek 66,148 puandan kapattı. İstanbul Menkul Kıymetler Borsasındaki yabancı yatırımların oranı ise artış göstermeye devam ederek 26 Kasım itibarıyla %67.83 olarak gerçekleşmiştir.

- **Türk Bankacılık Sektörü Gelişmeleri**

4 Kasım – 23 Kasım 2010 döneminde bankacılık sektörü toplam mevduat hacmi %2.7 oranında artış göstererek 600,374 milyon TL'den 616,702 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Yılsonuna göre ise %16 artış kaydeden Bankacılık sektörü toplam mevduat hacminin alt ayırımına bakıldığında ise vadeli mevduatların %1.34 artarak 519,291 milyon TL'ye çıktığı gözlenirken, vadesiz mevduatların %10.8 oranında artış kaydederek 87,940 milyon TL'den 97,411 milyon TL'ye yükseldiği dikkati çekmektedir. Vadesiz mevduatlardaki bu yükselişte dönem sonu tarihinin kamu maaş ödemeleri sonrasında denk gelmesinin önemli etkisi olduğu düşünülmektedir.

Bankacılık sektörü toplam kredi hacmi önceki dört dönemde olduğu gibi yine artış kaydetmiştir. Krediler bu dönem yılsonuna göre yaklaşık %25.7, bir önceki döneme göre ise %2.4 artış kaydederek 487,060 milyon TL'den 498,694 milyon TL'ye yükselmiştir. Toplam kredilerin alt ayırımına bakıldığında ise TL kredilerin %1.8 artarak 360,289 milyon TL'den 366,896 milyon TL'ye çıktığı; yabancı para cinsinden kredilerin de yaklaşık %4 oranında artarak 126,771 milyon TL'den 131,799 milyon TL'ye çıktığı görülmektedir. Bankacılık sektörü takipteki alacaklar hacmi ise önceki döneme göre önemli bir değişiklik kaydetmeyerek 20,812

milyon TL seviyesinde bulunmaktadır. Bankacılık sektörü takipteki alacaklar hacminde düşüş yaşanırken aynı zamanda toplam kredilerde %2.4'lük artış gerçekleşmesi sonucu takipteki alacakların kredilere oranı uzun zamandır devam edegeldiği gibi bir önceki döneme göre gerileyerek %4.28'den %4.17 düzeyine inmiştir.

Bankacılık Sektörü ile İlgili Seçilmiş Göstergeler (Milyon TL.)

	31.12.09	04.11.10	23.11.10	Değişim (%)	
				Yıl Sonuna Göre	Dönem
MEVDUAT VE FONLAR					
TOPLAM MEVDUAT VE FONLAR	531,491	600,374	616,702	16.03	2.72
Vadeli	448,251	512,434	519,291	15.85	1.34
Vadesiz	83,241	87,940	97,411	17.02	10.77
KREDİLER					
TOPLAM KREDİLER	396,806	487,060	498,694	25.68	2.39
TL	289,831	360,289	366,896	26.59	1.83
YP	106,976	126,771	131,799	23.20	3.97
YP Krediler/Toplam Krediler (%)	26.96	26.03	26.43		
Krediler /Mevduat (%)	74.66	81.13	80.86		
Takipteki Alacaklar (Brüt)	21,521	20,844	20,812	-3.29	-0.15
Takipteki Alacaklar / Krediler (%)	5.42	4.28	4.17		
Menkul Değerler Portföyü	266,024	276,424	277,355	4.26	0.34
MDP/ Mevduat (%)	50.05	46.04	44.97		

Kaynak: BDDK

4 Kasım – 23 Kasım 2010 döneminde bankacılık sektörü menkul değerler portföyü hacmi %0.34 oranında artış kaydederek 276,424 milyon TL'den 277,355 milyon TL düzeyine yükselmiştir.

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER

	2008	2009	2009 Ara	2010											
				Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	
GSYİH (Milyon \$)	742,094	616,753	170,041*	-	-	160,603*	-	-	173,861*	-	-	-	-	-	
Büyüme Oranı (1998 fiyatlarıyla)	0.9	-4.7	6.0*	-	-	11.7*	-	-	10.3*	-	-	-	-	-	
İmalat Sanayi KKO (%) NACE Rev.2	76.7	65.2	67.7	68.6	67.8	67.3	72.7	73.3	73.3	74.4	73.0	73.5	75.3	75.9	
İşsizlik Oranı (%)	11.0	14.0	13.5	14.5	14.4	13.7	12.0	11.0	10.5	10.6	11.4	11.3	-	-	
Enflasyon (ÜFE) (%) (yıllık)	8.11	5.93	5.93	6.30	6.82	8.58	10.42	9.21	7.64	8.24	9.03	8.91	9.92	-	
Enflasyon (TÜFE) (%) (yıllık)	10.06	6.53	6.53	8.19	10.13	9.56	10.19	9.10	8.37	7.58	8.33	9.24	8.62	-	
TÜFE Bazlı Reel Kur Endeksi	114.7	116.6	116.6	122.7	124.4	123.2	127.5	128.3	127.5	125.7	127.1	128.7	131.5	131.5	
Cari İşlemler Dengesi (Milyon \$)	-41,946	-14,283	-3,219	-3,052	-2,740	-4,312	-4,460	-3,031	-3,555	-3,731	-3,173	-3,992	-	-	
Dış Ticaret Dengesi (Milyon \$)	-69,936	-38,785	-4,964	-3,858	-3,515	-5,133	-5,544	-4,928	-5,690	-6,488	-6,906	-6,723	-	-	
- İhracat-FOB (Milyon \$)	132,028	102,143	10,055	7,832	8,264	9,888	9,397	9,796	9,539	9,574	8,552	8,914	-	-	
- İthalat-CIF (Milyon \$)	201,964	140,928	15,019	11,690	11,779	15,020	14,941	14,724	15,229	16,063	15,428	15,637	-	-	
Karşılama Oranı (%) X/M	65.4	72.5	66.9	67.0	70.2	65.8	62.9	66.5	62.6	59.6	55.2	57.0	-	-	
Bütçe Gelirleri (Milyon TL)	208,898	215,060	21,875	19,525	20,019	17,488	20,718	24,866	18,448	21,729	26,252	18,493	19,368	-	
- Vergi Gelirleri (Milyon TL)	168,087	172,417	18,169	17,304	16,136	14,461	15,330	19,551	15,839	16,959	23,208	15,000	16,622	-	
- Diğer Gelirler (Milyon TL)	40,811	42,644	3,705	2,221	3,883	3,027	5,388	5,316	2,609	4,769	3,044	3,493	2,746	-	
Bütçe Harcamaları (Milyon TL)	225,967	267,275	27,733	22,646	22,290	23,436	25,173	19,054	23,894	23,775	23,163	25,395	21,203	-	
- Faiz Harcamaları (Milyon TL)	50,661	53,201	1,042	6,090	4,577	4,333	7,053	2,165	3,343	4,624	3,103	3,997	2,186	-	
- Faiz Hariç Harcamalar (Milyon TL)	175,306	214,074	26,692	16,557	17,713	19,104	18,121	16,890	20,552	19,150	20,060	21,398	19,017	-	
Bütçe Dengesi (Milyon TL)	-17,069	-52,215	-5,859	-3,121	-2,271	-5,948	-4,455	5,812	-5,446	-2,046	3,089	-6,903	-1,835	-	
- Faiz Dışı Denge (Milyon TL)	33,592	986	-4,817	2,968	2,306	-1,616	2,597	7,977	-2,103	2,578	6,192	-2,906	351	-	
Merkezi Yönetim Toplam İç Borç Stoku (Milyon \$)	181,728	219,170	219,170	226,458	220,972	223,910	231,804	219,492	217,909	229,417	229,211	239,636	243,636	-	
Merkezi Yönetim Toplam Dış Borç Stoku (Milyon \$)	69,754	74,054	74,054	75,770	73,768	74,471	76,819	75,222	73,525	75,225	76,502	77,900	78,239	-	

*: Çeyrek dönemler itibarıyla.

Kaynak: TÜİK, TCMB, Hazine Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı

İletişim Bilgileri

Oktay Küçükiremitçi

Mustafa Şimşek

Fulya Bayraktar

Faruk SEKMEN

Müdür 0312 4179200/2340

Müdür Yardımcısı 0312 4179200/2340

Kıdemli Uzman 0312 4179200/2356

Uzman Yardımcısı 0312 4179200/2343

oktay.kucukiremitci@kalkinma.com.trmustafa.simsek@kalkinma.com.trfulya.bayraktar@kalkinma.com.trfaruk.sekmen@kalkinma.com.tr